

Nařízení o Evropském sboru solidarity (ESS)

aneb od Evropské dobrovolné služby k dobrovolnictví v rámci Evropského sboru solidarity

Příspěvek Michaela Šojdrové, poslankyně EP, na webináři 3. února 2021

Jako zpravodajka jsem připravovala pozici Evropského parlamentu k návrhu Komise a vyjednávala s Radou a Komisí výslednou podobu nařízení.

Od počátku jsem se na celý program dívala skrze tři hlavní priority.

Především to má být program na podporu dobrovolnictví, má být administrativně co nejjednodušší a má motivovat mladé lidi k dobrovolnictví a solidaritě.

Tyto priority jsem se snažila v programu zdůraznit a obhájit před mnoha jinými návrhy a snad se mi to i podařilo.

Jen připomínám, že Evropský sbor solidarity navazuje na Evropskou dobrovolnickou službu, která existovala 20 let, její sedmiletý rozpočet byl přibližně 600 milionů eur a byla začleněná do programu Erasmus. Evropský sbor solidarity je samostatný unijní program, zřizovaný a řízený Evropskou komisí a má větší ambice. Rozpočet 1, 009 miliardy eur na 7 let předpokládá účast až 350 000 dobrovolníků.

Program platí zpětně od 1. ledna 2021. Dohoda s Radou byla schválena v triologu 11. prosince 2020, ale musíme čekat na překlad do všech 24 jazyků, a tedy také na formální odsouhlasení výsledné podoby Radou a Evropským parlamentem, jakožto posledními instancemi. Předpokládáme, že se Nařízení odhlasuje nejpozději v dubnu 2021 společně s programem Erasmus+.

Jaká je tedy výsledná podoba programu Evropského sboru solidarity (ESS)?

Hlavním cílem programu je zvýšené zapojení mladých lidí a organizací do solidárních aktivit, zejména dobrovolnických. Tyto aktivity mají přispívat k posílení koheze, solidarity, demokracie, evropské identity a aktivnímu občanství uvnitř i vně EU a mají pomáhat k řešení sociálních i humanitárních výzev, zejména mají podporovat udržitelný rozvoj, sociální inkluzi a rovné příležitosti. (§.3, odst.1)

Jde o poskytnutí příležitostí pro mladé lidi od 18-30 let, kteří budou mít šanci získat zkušenosti, zhodnotit své kompetence, motivovat a nastartovat je k celoživotní občanské angažovanosti.

Program bude implementován ve 2 složkách (strands): 1) solidární činnosti 2) humanitární pomoc. (V původním návrhu Komise byla i část zaměřená na stáže a pracovní místa, ale tu jsme během legislativního procesu vypustili, jednak proto, že se překrývala s jinými sociálními programy a také se ukázalo, že v období 2018-2020 nefungovala podle očekávání.)

Jaká jsou pravidla programu? Co, kdo a kde může dělat, aby získal podporu?

Program podporuje čtyři hlavní akce (actions, §4 odst. 1)

- **dobrovolnictví** – granty pro přijímající organizace přes DZS a individuální dobrovolníci i registrovaní přes ESS portál,
- **solidární projekty**
- **networking** (vytváření sítí, propojování)

- **opatření pro kvalitu a podporu** (podpůrné nástroje – technická pomoc)

Činnosti, pokud mají být z programu podpořeny, musí splňovat následující kritéria:

- evropský rozměr v zaměření, v tématu, účelu, přístupu, očekávaných výstupech,
- aktivity musí být zaměřeny na zapojení mladých lidí z různého prostředí,
- využívání evropských prostředků musí být efektivní a transparentní.

Jak je program financován?

Na období 2021-27 je rozpočet 1 009 000 000 eur.

80 % - přeshraniční dobrovolnictví, maximálně 20 % na aktivity In country, tj. ve stejném státě, ze kterého pochází účastník/dobrovolník.

Rozpočet je indikativně rozdělen mezi 2 hlavní akce: 94 % na dobrovolnictví v solidárním sektoru, 6 % na humanitární pomoc ve třetích zemích.

Forma financování a implementace je řízena centrálně.

Které třetí země se mohou zapojit?

a) země EHP, b) země přístupující, kandidátské a potenciálně kandidátské, c) země v rámci evropské politiky sousedství, d) jiné třetí země (Rusko, USA...).

Tyto země se musí zapojit do programu v celém jeho rozsahu, pokud je to v zájmu EU, může se částečně, do dobrovolnických akcí, zapojit jen právní subjekt třetí země.

Jaké jsou podmínky pro účastníky programu?

Účastnit se mohou mladí lidé ve věku od 18 do 30 let, registrace na portálu ESC je možná již od 17 let. V rámci humanitární pomoci je věkový limit 35 let a možnost zapojení expertů a lektorů bez věkového limitu.

Co spadá pod solidární činnost?

a) dobrovolnictví, b) solidární projekty, které nenahrazují stáže a zaměstnání, c) networking, d) podpůrné nástroje. Dobrovolnické aktivity mohou být mimo zemi anebo i v zemi účastníka (in-country), zejména pokud jde o znevýhodněné účastníky.

Velký důraz je kladen na inkluzi a zpřístupnění činnosti pro znevýhodněné lidi (to si prosadil Evropský parlament). Také proto má Komise úkol vytvořit rámec pro opatření a harmonogram implementace, který zvýší účast znevýhodněných mladých lidí. Na bázi tohoto rámce budou zohledněna tato opatření také v rámci pracovního programu národních agentur (inkluzivní akční plán). Inkluze bude Komisí monitorována a může být také zvláště finančně Komisí podpořena

Jak je zaměřena humanitární pomoc?

Činnost v rámci této složky je zaměřena na poskytování humanitární pomoci, která směřuje k záchraně lidských životů, lidské důstojnosti, na budování kapacit a zvyšování odolnosti v zasažených komunitách.

Realizuje se v rámci 3 akcí: a) dobrovolnictví, b) networking, 3) opatření pro kvalitu a podpory Dobrovolnická činnost v této akci může být prováděna pouze ve třetích zemích, a to jen v místech, kde neprobíhá válečný konflikt.

Pro obě složky (solidární i humanitární) platí společné akce.

NETWORKING:

- posilování kapacit zúčastněných organizací s cílem nabídnout vysokou kvalitu, jednoduchý přístup k projektům zvýšenému počtu účastníků ESS,
- přilákání nováčků, mladých lidí i zúčastněných organizací,
- získávání zpětné vazby od účastníků za účelem podpory programu,
- přispění k výměně zkušeností a posílení sounáležitosti mezi jedinci a institucemi, a sdílení dobré praxe.

OPATŘENÍ PRO KVALITU A PODPORU

- objasnění vhodných nástrojů a požadavků v souladu s národní legislativou,
- poskytnutí podpory účastníkům online i off-line výcviku, adaptačních aktivit, jazykové podpory, pojištění včetně úrazového a nemocenského, další využití YOUTHPASS, který zaznamenává kompetence získané během projektu/solidární aktivity, budování kapacit, a administrativní podpora zúčastněných organizací,
- podpora pro získání a udržování **značky kvality** pro organizace,
- činnost Zdrojového centra (Resource Centres), která budou podporovat kvalitu implementace a validaci výstupů,
- založení a údržba portálu ESS ve všech oficiálních jazycích EU pro relevantní online služby.

Zúčastněné organizace:

mohou být veřejným i soukromým subjektem, neziskovým i ziskovým, na úrovni lokální, regionální, národní či mezinárodní, který získal **značku kvality pro Evropský sbor solidarity**. Žádost subjektu posuzuje příslušný prováděcí orgán ESS na základě zásad rovného zacházení, s cílem poskytování vysoce kvalitních činností obsahujících vzdělávací složku, osobnostní rozvoj, důstojné prostředí. Každý certifikovaný subjekt se Značkou kvality získá přístup do portálu jako hostitel anebo poskytovatel podpory a může nabízet registrovaným uchazečům zapojení do solidárních činností.

O financování dobrovolnických činností se mohou ucházet pouze organizace, které již mají značku kvality. V případě solidárních projektů může požádat i fyzická osoba jménem neformální skupiny účastníků. Obecně platí, že žádosti jsou podávány prostřednictvím národní agentury a jejich žádost bude posouzena.

Programování, monitorování a hodnocení, aneb trocha byrokracie nikoho nezabije, ale chuti nepřidá.

Samotný program je prováděn Komisí a národní agenturou prostřednictvím **pracovního programu**. Pracovní program obsahuje rozdělení prostředků mezi akce a mezi jednotlivé státy, včetně třetích zemí a musí být odsouhlasen Komisí jako **prováděcí akt**.

Jako u všech evropských programů, musí i zde probíhat **monitorování, podávání zpráv a vyhodnocování**. Sleduje se naplňování obecného i specifických cílů, a to posouzením **indikátorů**, které jsou uvedeny v příloze. Tyto indikátory mohou být změněny formou delegovaného aktu, tedy pod kontrolou Evropského parlamentu.

Podávání zpráv je úkolem pro příjemce prostředků a cílem je zajištění efektivity, účelnosti využívání prostředků EU, v souladu s cíli programu. Tomu také musí odpovídat množství a míra podrobnosti pro sběr údajů, které ukládá Komise jak příjemcům, tak členským státům.

Průběžné hodnocení se provádí nejdéle do 4 let od zahájení programu, tedy do konce roku 2024, do konce května 2024 budou členské státy dávat zprávu o implementaci Komisi. Provádí se také závěrečné hodnocení po ukončení programu a zpráva se vydá nejpozději do 4 let, tedy do konce roku 2031. Na základě těchto hodnocení může být program upraven.

Informace, komunikace a šíření výsledků

Příjemci uvádějí původ finančních prostředků tak, aby bylo jasné, kdo jim pomáhá projekt financovat, zviditelňují ESS též na svém webu.

Komise provádí k programu komunikační kampaň, včetně sdělování cílů programu.

Národní agentury musí mít svoji strategii pro šíření a využívání výsledků programu. Pomáhají také Komisi v šíření informací.

System řízení a auditu.

Národní autoritou pro EU programy v oblasti vzdělávání a mládeže je MŠMT. Národní agentura pro ESS je totožná i pro Erasmus+, je zodpovědná za řízení všech fází programu (v ČR je to DZS). Komise spolupracuje s národními agenturami a řídí se danými pravidly. Agentuře poskytuje peníze na financování grantů pro projekty ESS a také finanční prostředky na výkon řídicích činností národní agentury.

Závěr schvalovacího procesu nového nařízení je vlastně začátkem nového, věřím, že úspěšného dobrovolnického programu.

Přestože formální schválení teprve proběhne, již nyní je možné se registrovat jako účastník a je možné také žádat o značku kvality u DZS.

Přeji mnoha mladým lidem, aby našli chuť i odvahu k dobrovolnictví, aby sami poznali, že mnohem víc dostávají, než dávají.

Děkuji všem spolupracujícím organizacím za jejich účast a sdílení zkušeností.

V Bruselu, 3.2.2021 Michaela Šojdrová